

Cirkulärnr: 1991:143
Diariernr: 1991:2141
Handläggare: Ingmar Rosén
Jane Granström
Avdsek: KEP Finans
Datum: 1991-10-10
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Personalkontoret
Rubrik: Arbetsgivarperiod inom sjukförsäkringen
Bilaga: Sjukfrånvaron i kommunerna

Arbetsgivarperiod inom sjukförsäkringen

NY LAG OM SJUKLÖN

Riksdagen fattade den 11 juni 1991 beslut om ny lag om sjuklön (se cirkulär från personalpolitiska avdelningen nr 53/91). Lagen ska bland annat utgöra grund för sjukersättningen vid korta sjukfall.

Det beslutade systemet innebär i korthet att en arbetstagare ges lagstadgad rätt att under de första fjorton dagarna av ett sjukfall behålla viss andel av den lön och andra anställningsförmåner som han/hon går miste om till följd av sjukdomen. Andelen ska normalt vara 75 procent under de första tre dagarna och 90 procent under de återstående dagarna.

Lagen omfattar endast arbetstagare. På grund av vissa gränsdragningsproblem mellan arbetstagare och uppdragstagare kommer sjuklönesystemet att övervägas vidare. Enligt utskottsbehandlingen bör dessa överväganden i första hand göras inom regeringskansliet varvid regeringen därefter återkommer till riksdagen.

Sjuklönereformen ska vara kostnadsneutral i den bemärkelsen att arbetsgivarna kompenseras genom att arbetsgivaravgiften till sjukförsäkringen sänks med 1.9 procentenheter, från 10.1 till 8.2 procent. Arbetsgivarna som kollektivt ska härigenom få kompensation för de ökade kostnader som den nya ordningen medför. Av förarbetena till lagen framgår att det vare sig är möjligt eller önskvärt att kompensera enskilda arbetsgivare med exakt det belopp som sjuklönkostnaderna uppgår till för en viss tidsperiod. En generell minskning av arbetsgivaravgiften till sjukförsäkringen ska istället få den effekten att en arbetsgivare som genom aktiva arbetsmiljöförbättrande åtgärder minskar sjukfrånvaron bland sina anställda tjänar på reformen medan den arbetsgivare som missköter sig i det här avseendet får ökade utgifter.

Riksdagen beslutade att frågan om storleken av avgiften till sjukförsäkringen uppmärksammat ska följas av regeringen. Vidare sägs att den särskilda löneskatten bör justeras till följd av att sjukförsäkringsavgiften sänks. Regeringen har fått i uppdrag att senare återkomma till riksdagen med förslag till hur en sådan justering ska ske.

Utvecklingen på arbetsmarknaden när det gäller kompensationsnivån för sjukersättningen samt att alla grupper på arbetsmarknaden behandlas lika ska också följas noggrant.

SJUKFRÅNVARON I RIKET OCH I KOMMUNERNA

Sjuktalet i riket under 1989 uppgick i genomsnitt till 25 dagar, fördelat på 21.6 för män och 29.0 för kvinnor. Med sjuktal menas antalet ersatta dagar per anställd och år. Sjuktalet för kommunalt anställda män respektive kvinnor var i princip identiska med motsvarande antal i riket. Det totala sjuktalet i kommunerna var dock högre, 27.7 dagar, eftersom andelen anställda kvinnor är högre i kommunerna än i riket (se bifogade PM).

De dagar som ska ersättas av arbetsgivaren från och med 1 januari 1992 avser korttidsfrånvaron dvs de första 14 dagarna av varje sjukfall. Korttidsfrånvaron i kommunerna uppgick till 9.1 dagar varav 6.4 dagar utgörs av frånvaro med 1-3 dagar och 2.7 dagar frånvaro mellan 4-14 dagar under 1989.

I de bedömningar som ligger till grund för riksdagens beslut har man antagit att korttidsfrånvaron i riket ska minska med drygt 15 procent mellan 1989 och 1992. Översatt till kommunerna innebär det ett sjuktal på 7.6 dagar år 1992. Motsvarande siffra för riket är 7 dagar.

KOMMUNERNAS KOSTNAD FÖR SJUKLÖN

Ett sjuktal på 7.6 dagar medför att kommunernas kostnader för korttidsfrånvaron skulle uppgå till 3.2 miljarder kronor. I kostnadsberäkningen har hänsyn även tagits till att sjuklönen beläggs med sociala avgifter. Därutöver tillkommer även kostnader för administration.

Den sänkta sjukförsäkringsavgiften med 1.9 procentenheter motsvaras av drygt 1.8 miljarder kronor. Kommunerna får således inte full kompensation när de övertar ansvaret för korttidsfrånvaron inom sjukförsäkringen. Om full kompensation ska uppnås skulle sjukförsäkringsavgiften behöva sänkas med 3.4 procentenheter istället för med 1.9.

Motsvarande förhållande gäller även för arbetsmarknaden i övrigt. Om full kompensation ska uppnås för riket som helhet behöver sjukförsäkringsavgiften justeras med 3.1 procentenheter.

Vi avser att ta upp denna brist på neutralitet vid kommande förhandlingar med staten.

För att tillgodose kommunernas utökade behov av uppgifter om sjukfrånvaro m m har bifogade promemoria tagits fram. I promemorian redovisas uppgifter för kommunerna totalt samt fördelningar på kommungrupper respektive län. Uppgifter beträffande den egna kommunen jämfört med länet respektive riket kan beställas separat. Frågor med anledning av det bilagda materialet besvaras av Kommunförbundets sektion för statistik och informationsförsörjning, Ingrid Haak tfn 08-772 44 84.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och Personalpolitik
Finanssektionen

Karin Rudebeck

Jane Granström